

QORTI TAL-APPELL KRIMINALI

Onor. Imħallef Dr. Neville Camilleri
B.A., M.A. (Fin. Serv.), LL.D., Dip. Trib. Eccles. Melit.

Appell Numru 178/2021/2
Appell Numru 178/2021/3
Appell Numru 178/2021/4

Il-Pulizija

vs.

OMISSIS
OMISSIS
OMISSIS

Illum 26 ta' Settembru 2024

Il-Qorti,

Rat l-imputazzjoni miġjuba kontra:

l-appellat OMISSIS, detentur tal-Karta tal-Identita' bin-Numru
OMISSIS,

l-appellanti **OMISSIS**, detentriċi tal-Permess ta' Residenza Maltija bin-Numru **OMISSIS**,

u

l-appellanti **OMISSIS**, detentriċi tal-Karta tal-Permess ta' Residenza Maltija bin-Numru **OMISSIS**,

akkuzati quddiem il-Qorti tal-Maġistrati (Malta) talli nhar it-30 ta' Awwissu 2019, ġewwa Ward 3 Rużar Briffa, f'San Vincent de Paule, Hal-Luqa:

1. b'nuqqas ta' hsieb, bi traskuraġni, jew b' nuqqas ta' hila fl-arti jew professjoni tagħhom, jew b'nuqqas ta' tharis ta' regolamenti, ikkaġunaw il-mewt ta' OMISSIS, hekk kif ikkontemplat f'Artikolu 225(1) tal-Kapitlu 9 tal-Liġijiet ta' Malta.

Il-Qorti ġiet mitluba sabiex, f'każ ta' htija, tikkundanna lill-imputati għall-hlas ta' spejjez li jkollhom x'jaqsmu mal-hatra ta' esperti jew periti fil-proċeduri hekk kif ikkontemplat f'Artikolu 533 tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta.

Rat is-sentenza tal-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bhala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali tad-29 ta' Mejju 2024, fejn il-Qorti:

- iddikjarat lill-imputat OMISSIS mhux hati tal-imputazzjoni miġjuba kontra tiegħu u lliberatu minn kull htija u piena;
- wara li rat Artikolu 225 tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta sabet lill-imputata OMISSIS hatja tal-imputazzjoni miġjuba kontra tagħha u kkundannatha sena prigunerija li b'applikazzjoni ta' Artikolu 28A tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta ġiet sospiża għal erba' snin;

- wara li rat Artikolu 225 tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta sabet lill-imputata OMISSIS hatja tal-imputazzjoni miġjuba kontra tagħha u kkundannatha sena prigunerija li b'applikazzjoni ta' Artikolu 28A tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta giet sospiża għal erba' snin.

Ai termini ta' Artikolu 533 tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta, il-Qorti kkundannat lill-imputati OMISSIS u OMISSIS jhallsu in kwantu għal nofs kull wiehded, l-ispejjeż tal-periti tekniċi mqabbda fil-proċeduri u cioè PC 1414 Kurt Attard (sebgħa u sebgħin Euro u disgħin ċenteżmu (€77.90c)¹, Dr. Bridget Ellul (tliet mija u tmienja u tmenin Euro u ħamsa u sebgħin ċenteżmu €388.75c)², Dr. Mario Scerri (tliet mija u tmienja u ħamsin Euro u tletin ċenteżmu €358.30c)³, Prokuratur Legali Mario Buttigieg (disa' mija u tlieta u tletin Euro u tnejn u sittin ċenteżmu €933.62c)⁴ fl-ammont totali ta' elf, seba' mija u tmienja u ħamsin Euro u sebgħa u ħamsin ċenteżmu (€1,758.57) b'dan illi kull wahda mill-imputati thallas is-somma ta' tmien mija u disgħa u sebgħin Euro u tmienja u għoxrin ċenteżmu (€879.28c) fi żmien xahar minn dakinhar li nġhatat is-sentenza altrimenti konvertibbli fi ġranet ta' prigunerija effettivi skont il-ligi.

L-Ewwel Qorti ordnat komunika tas-sentenza lill-Kummissarju tal-Pulizija stante illi:

- iddikjarat li rriżultattha illi flimkien mal-imputati kellhom jitressqu wkoll nies oħra li kellhom ukoll jirrispondu għal dak li ġara u dan senjatament fir-rigward tal-fizjoterapista u
- sabiex fil-kapaċita' tiegħu wkoll ta' Uffiċjal Ewlieni għall-Immigrazzjoni jikkunsidra serjament jekk l-imsemmija imputati għandhomx jibqgħu jagħtu s-servizzi tagħhom

¹ "A folio 46 tal-proċess."

² "A folio 54 tal-proċess."

³ "A folio 78 tal-proċess."

⁴ "A folio 116 tal-proċess."

f'dawn il-gzejjer wara illi l-Qorti ddikjarat li kien rrizultalha ċar illi ma eżegwewx il-professjoni tagħhom skont il-ligi u konsegwentement qieset li s-sigurta' tal-pazjenti u anzjani, li qegħdin jew jistgħu jkunu fil-kura tagħhom, tinsab preġudikata u f'riskju tant li wasslu sabiex tintilef il-ħajja ta' OMISSIS.

Finalment, il-Qorti ordnat ukoll illi kopja tas-sentenza tintbagħhat lill-Ministeru tas-Saħħa u lill-Awtorita' responsabbli mir-Residenza St. Vincent de Paule sabiex issir investigazzjoni dwar it-tip ta' *lifters, hoists, hammocks* u *slings* illi huma disponibbli għall-użu tal-pazjenti u dan sabiex il-pazjenti ma jintefgħux f'keffa waħda jew tnejn iżda fejn hu meħtieġ attenzjoni u apparat iehor partikolari għall-htigijiet tal-pazjenti u anzjani, tali attenzjoni u apparat ikunu disponibbli u jingħataw u mhux tintilef il-ħajja tan-nies għal tali ommissjoni jew nuqqas.

Rat ir-Rikors tal-appellanti **OMISSIS** ipprezentat fl-10 ta' Ġunju 2024 fejn talbet lil din il-Qorti sabiex: "*jogħgobha **tirrevoka** s-sentenza mogħtija fil-konfront tagħha mill-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali fid-29 ta' Mejju, 2024 li permezz tagħha sabitha ħatja tal-akkuża miġjuba kontra tagħha a tenur tal-Artikolu 225 tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta u cioè li nhar it-30 ta' Awwissu 2019, ġewwa Ward 3 Rużar Briffa, f'San Vincent de Paule, Ħal-Luqa b'nuqqas ta' ħsieb, bi traskuraġni, jew b'nuqqas ta' ħila fl-arti jew professjoni tagħha, jew b'nuqqas ta' tharis ta' regolamenti, ikkaġunat il-mewt ta' OMISSIS, u **tilliberaha** minn kull imputazzjoni u htija.*"

Rat ir-Rikors tal-appellanti **OMISSIS** ipprezentat fit-13 ta' Ġunju 2024 fejn talbet lil din il-Qorti sabiex: "*tilqa' dan l-appell fl-ismijiet premissi u konsegwentement thassar, tirrevoka u tannulla s-sentenza fejn sabet lill-appellanta ħatja tal-akkuża dedotta kontra tagħha u minflok tilliberaha minn kull imputazzjoni, htija u piena fir-rigward tal-istess, inkluz il-ħelsien mill-ħlas tal-ispejjeż peritali jew alternattivament, minflok tinfliggi piena alternattiva u inqas kiefra.*"

Rat ir-Rikors tal-appellant **Avukat Ġenerali** pprezentat fil-21 ta' Ġunju 2024 fejn talab lil din il-Qorti sabiex: *"jogħgħobha **THASSAR U TIRREVOKA** dik il-parti tas-sentenza appellata fir-rigward tal-appellat **Omissis**, billi ssib lill-istess appellat ħati ta' din l-imputazzjoni hekk kif dedotta fil-konfront tiegħu u tinfliggi piena idoneja, ekwa u ġusta skont il-liġi."*

Rat l-atti u d-dokumenti kollha.

Rat il-fedini penali agġornati tal-appellat Omissis u taż-żewġ appellanti Omissis u Omissis eżebiti mill-Prosekuzzjoni fuq ordni tal-Qorti.

Rat ir-Risposti tal-Avukat Ġenerali għar-Rikorsi tal-appell tal-appellanti Omissis u Omissis, liema Risposti ġew ipprezentati fil-11 ta' Lulju 2024.

Semgħet is-sottomissjonijiet finali bil-fomm.

Ikkunsidrat

Illi din hija sentenza dwar tliet appelli minn sentenza mogħtija mill-Ewwel Qorti fid-29 ta' Mejju 2024. Għandu jingħad li quddiem l-Ewwel Qorti ġew mixlija tliet persuni ossia OMISSIS, OMISSIS u OMISSIS fejn filwaqt li l-Ewwel Qorti lliberat lil OMISSIS mill-imputazzjoni addebitata fil-konfront tiegħu, hija sabet liż-żewġ persuni l-oħra ossia OMISSIS u OMISSIS ħatja tal-imputazzjoni addebitata kontra tagħhom. Mis-sentenza mogħtija mill-Ewwel Qorti appellaw l-imsemmija OMISSIS u OMISSIS u mill-istess sentenza appella wkoll l-Avukat Ġenerali. Din is-sentenza tallum tirrigwarda dawn it-tliet appelli appena msemmija.

Illi fir-Rikors tal-appell tagħhom, l-appellanti jitolbu lil din il-Qorti s-segwenti:

- l-appellanti OMISSIS titlob li tigi liberata minn kull imputazzjoni u htija;
- l-appellanti OMISSIS titlob li tinheles minn kull imputazzjoni, htija u piena jew alternattivament li tigi nflitta piena alternattiva u anqas kiefra;
- l-appellant Avukat Ġenerali jitlob li tithassar dik il-parti tas-sentenza appellata fir-rigward biss ta' OMISSIS u jitlob ukoll li OMISSIS jinstab hati tal-imputazzjoni hekk kif dedotta fil-konfront tiegħu u sabiex tigi nflitta piena idonea, ekwa u gusta skont il-liġi.

Illi dan il-każ jirrigwarda akkadut li sehh fil-faċilita' għall-anzjani ta' San Vincenz b'dan illi fil-31 ta' Awissu 2019 għal habta tal-10.30 il-Pulizija rċevew rapport li kien hemm pazjenta ossia OMISSIS (anzjana ta' 101 sena) ġewwa il-Ward Rużar Briffa f'San Vincenz li kienet mietet u l-qraba tal-anzjana kienu qed jitolbu li ssir inkjesta. Jidher li l-jum ta' qabel u cioè fit-30 ta' Awwissu 2019 l-appellanti OMISSIS u OMISSIS kienu qed iċaqalqu l-pazjenta minn fuq il-pultruna għal fuq is-sodda permezz ta' *lifter* li miegħu kien hemm marbut *hammock*. F'mument minnhom waqt li l-anzjana kienet qed tigi mċaqalqa permezz ta' dan il-proċess hija żelqet il-barra minn fuq tali *hammock* u spiċċat ma' l-art. Il-*carers* li kienu qed iwettqu dan il-proċess u cioè l-appellanti OMISSIS u OMISSIS qajmu lill-anzjana u poġġewha fis-sodda. Wara dan giet infurmata n-*nurse* li marret tara lill-anzjana.

Illi wara dan issejjah tabib sabiex jinvista l-anzjana. Dan it-tabib huwa l-appellat OMISSIS li wara li nvista lill-anzjana ma kienx tal-opinjoni li kellha xi haġa gravi. Waqt din il-vista ordna li jsirulha xi punti f'rasha. Aktar tard reġa' issejjah it-tabib minhabba li l-anzjana kienet qed tilmenta li kienet qed thoss uġiegh. Din id-darba t-tabib issuspetta li l-anzjana seta' kellha xi ksur pero' minflok irriferiha mill-ewwel l-iSptar huwa jidher li ftiehem magħha li kienet sejra tmur tagħmel X-ray l-għada

filgħodu. Sadanittant it-tabib ordna li ssirilha *sling* u tingħata *pain killers* waqt li tinzamm taħt osservazzjoni.

Illi minkejja dan sfortunatament l-anzjana giet nieqsa ftit siegħat wara. Mill-awtopsja rrizulta li l-anzjana mietet minn attakk tal-qalb li kien ir-riżultat ta' ugiegħ akut li kienet qed issofri bħala konsegwenza tal-ksur.

Illi l-appellat OMISSIS u ż-żewġ appellanti OMISSIS u OMISSIS ġew mixlija quddiem l-Ewwel Qorti li minhabba l-aġir negligenti tagħhom huma waslu għal mewt tal-anzjana OMISSIS u dana *ai termini* ta' Artikolu 225 tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta. L-elementi li jsawwru dan ir-reat ġew deskritti fis-sentenza mogħtija fit-22 ta' Frar 2023 fl-ismijiet **Il-Pulizija vs. Arthur Castillo** (Numru 38/2021) fejn din il-Qorti diversament preseduta qalet hekk:

“Illi l-Liġi tikkontempla sitwazzjoni fejn persuna tkun aġixxiet b'mod **negligenti** u bħala **konsegwenza diretta** ta' dan l-għemil negligenti ikun ġie **kkawżat event dannuż lil terzi persuni** liema event dannuż kien **prevedibbli għalkemm mhux previst**. L-elementi li jsawwru dan ir-reat kienu elaborati fl-appell kriminali **Il-Pulizija vs. Perit Louis Portelli** deċiż nhar l-4 ta' Frar 1961 fejn ġie ritenut is-segwent:

“Hu meħtieġ għall-kostituzzjoni tar-reat involontarju skond l-art. 239 [illum 225] tal-Kodiċi Penali illi **tirrikorri kondotta volontarja negligenti** - **konsistenti generikament f'nuqqas ta' hsieb (“imprudenza”), traskuraġni (“negligenza”), jew nuqqas ta' hila (“imperizia”) fl-arti jew professjoni jew konsistenti speċifikatament f'nuqqas ta' tharis tar-regolamenti** - li tkun segwita b'ness ta' kawżalita' minn event dannuż involontarju.””

Illi b'żieda ma' dak li ngħad hawn fuq għandu jingħad li huwa prinċipju ormai stabilit fil-gurisprudenza ta' din il-Qorti (kemm fil-każ ta' appelli minn sentenzi tal-Qorti tal-Maġistrati kif ukoll fil-każ ta' appelli minn verdetti u sentenzi tal-Qorti Kriminali) li din il-Qorti ma tiddisturbax l-apprezzament dwar il-provi magħmul mill-Ewwel Qorti jekk tasal għall-konklużjoni li dik il-Qorti setgħet raġonevolment u legalment tasal għall-konklużjoni li waslet għaliha. Fi kliem iehor, din il-Qorti ma tirrimpjazzax id-diskrezzjoni fl-apprezzament tal-provi eżerċitata mill-Ewwel Qorti iżda tagħmel apprezzament approfondit tal-istess biex tara jekk dik l-Ewwel Qorti kinitx raġonevoli fil-konklużjoni tagħha. Jekk iżda din il-Qorti tasal għall-konklużjoni li l-Ewwel Qorti fuq il-provi li kellha quddiemha, ma setgħetx raġonevolment tasal għall-konklużjoni li waslet għaliha, allura din tkun raġuni valida, jekk mhux addirittura mpellenti, sabiex din il-Qorti tiddisturba dik id-diskrezzjoni u konklużjoni.⁵

Illi din il-Qorti ser tgħaddi issa sabiex tagħmel il-konsiderazzjonijiet tagħha dwar l-aggravji mressqa mill-appellanti fir-Rikors tal-appell rispettiv tagħhom.

Ikkunsidrat

Konsiderazzjonijiet Dwar Ir-Rikors Tal-Appell Tal-Appellanti OMISSIS

Illi fl-ewwel aggravju tagħha l-appellanti OMISSIS tishaq li d-*decide* tas-sentenza appellata ma tagħmel l-ebda riferenza għaliha

⁵ Ara, fost oħrajn, l-Appelli Kriminali Superjuri: **Ir-Repubblika ta' Malta vs. Domenic Briffa**, 16 ta' Ottubru 2003; **Ir-Repubblika ta' Malta vs. Godfrey Lopez** u **Ir-Repubblika ta' Malta vs. Eleno sive Lino Bezzina**, 24 ta' April 2003; **Ir-Repubblika ta' Malta vs. Lawrence Asciak sive Axiak**, 23 ta' Jannar 2003; **Ir-Repubblika ta' Malta vs. Thomas sive Tommy Baldacchino**, 7 ta' Marzu 2000; **Ir-Repubblika ta' Malta vs. Ivan Gatt**, 1 ta' Dicembru 1994; **Ir-Repubblika ta' Malta vs. George Azzopardi**, 14 ta' Frar 1989; u l-Appelli Kriminali Inferjuri: **Il-Pulizija vs. Anthony Bartolo**, 6 ta' Mejju 2004; **Il-Pulizija vs. Maurice Saliba**, 30 ta' April 2004; **Il-Pulizija vs. Saviour Cutajar**, 30 ta' Marzu 2004; **Il-Pulizija vs. Seifeddine Mohamed Marshan et**, 21 ta' Ottubru 1996; **Il-Pulizija vs. Raymond Psaila et**, 12 ta' Mejju 1994; **Il-Pulizija vs. Simon Paris**, 15 ta' Lulju 1996; **Il-Pulizija vs. Carmel sive Chalmer Pace**, 31 ta' Mejju 1991; **Il-Pulizija vs. Anthony Zammit**, 31 ta' Mejju 1991.

u b'hekk teċċepixxi n-nullita' tal-istess sentenza. Tishaq li din is-sentenza ma tikkreax stat fil-konfront tagħha stante li ma ssemmiex isimha fil-parti tad-*decide*.

Illi din il-Qorti mhijiex ser tinvesti wisq hin fuq dan l-aggravju minhabba li huwa manifestament frivolu. Biżżejjed wiehed iħares lejn l-aħħar paragrafu f'pagna 46 tas-sentenza appellata (*a fol. 305*) biex wiehed jara li isem l-appellanti OMISSIS qiegħed imsemmi b'mod ċar. Hemm imnizzel is-segwenti kliem (*a fol. 305*): "*qed issib lill-imputata OMISSIS HATJA tal-akkuża miġjuba kontra tagħha.*"

Għaldaqstant, l-ewwel aggravju tal-appellanti OMISSIS qed ikun miċhud.

Illi fit-tieni aggravju tagħha l-appellanti OMISSIS tilmenta dwar interpretazzjoni żbaljata tal-provi magħmula mill-Ewwel Qorti. Tishaq li kieku l-Ewwel Qorti wettqet interpretazzjoni korretta tal-provi, hija ma kinitx issib htija fiha. Tilmenta li l-Ewwel Qorti ddeċidiet fuq bażi ipotetiku meta semmiet li l-appellanti u l-ko-imputata l-oħra tellghu lill-anzjana minn ma' l-art sabiex jahbu dak li ġara. L-appellanti tgħaddi sabiex tagħmel mistoqsijiet retorici dwar ir-raġunament tal-Ewwel Qorti u tgħid li fl-ebda mument tul il-proċeduri ma tohroġ tali prova. Tispjega li hareġ b'mod l-aktar ċar li wara l-akkadut, l-appellanti u l-ko-imputata l-oħra marru mill-ewwel isejjhu n-nurse. Tirreferi għal fatt li n-nurse Lovely Ann Ogoc stqarret li marret mill-ewwel hdejn l-anzjana. Tishaq li dan huwa kkonfermat minn nurse Elton Briffa u li għalhekk ma hemmx raġuni għalfejn l-Ewwel Qorti waslet għal konkluzjoni li waslet għaliha.

Illi rigward il-konkluzjoni tal-Ewwel Qorti li l-appellanti u l-ko-imputata l-oħra setghu jagħfsu l-buttuna, l-appellanti OMISSIS tishaq li mill-atti proċesswali ma jirriżultax li tali buttuna kienet hemm. L-appellanti OMISSIS tgħid li anke kieku kienet hemm huwa magħruf li tali buttuna hija għal użu tal-pazjent. Tkompli li

ghajr għal kwistjoni tal-buttuna, l-appellanti għamlet id-dover tagħha billi nfurmat lis-superjuri tagħha.

Illi rigward il-kunsiderazzjoni tal-Ewwel Qorti dwar il-fatt li l-anzjana ma kellhiex tingabar mill-art mill-*carers* iżda minn persuni kwalifikati, l-appellanti OMISSIS tghid li wiehed irid iqis iċ-ċirkostanzi tal-każ. Tirreferi għal argument tal-Ewwel Qorti rigward id-deċiżjonijiet tat-tabib fejn tghid li wara kulhadd għaref. Fir-rigward tan-nuqqas tal-użu tal-buttuna, wiehed jista' jagħmel l-istess raġunamenti.

Illi l-appellanti OMISSIS tilmenta li tpogġiet fuqha r-responsabilita' li kellha titpogġa fuq il-professionista. Tkompli li dan huwa aktar importanti meta jiġi kkunsidrat li ma nstab l-ebda ness ġuridiku bejn il-kawża immedjata u l-effett naxxenti mill-waqa'.

Illi l-appellanti OMISSIS tqabbel il-konsiderazzjonijiet magħmula mill-Ewwel Qorti rigward l-aġir tat-tabib fil-kuntest ta' dak li jgħidu l-esperti ma' dak li tghid l-Ewwel Qorti fir-rigward tal-*carers*. Tkompli li l-Ewwel Qorti wżat kejl żbilancjat dwar l-irfieh tar-responsabilita' meta kien it-tabib li ha d-deċiżjoni li ma jirreferiex lill-anzjana l-iSptar Mater Dei b'mod immedjat.

Illi l-appellanti OMISSIS tkompli billi tghid li mkien fl-atti proċesswali ma tressqet prova ta' x'inhuma l-*standards of procedure* ta' *carer*. Tishaq li in konsegwenza tan-nuqqas ta' din il-prova, l-Ewwel Qorti ma setgħetx issib li kien hemm negligenza. Tilmenta li qisu l-Ewwel Qorti strahet fuq dak li qalet *nurse* li ma mxewx fuq il-protokoll iżda dan il-protokoll ma huwiex fl-atti. Tkompli li anke jekk għal kirjanza jirriżulta li kien hemm xi nuqqas, ma hemm l-ebda prova li tali nuqqas wassal għal mewt tal-anzjana.

Illi dwar l-aggravju in ezami din il-Qorti tinnota li bħala stat ta' fatt jirriżulta li meta l-appellanti OMISSIS u l-ko-imputata l-oħra kienu fid-dmir li jcaqalqu lill-anzjana għal fuq is-sodda huma

għamlu użu mil-lifter kif kellhom l-istruzzjoni li jagħmlu. Jirrizulta wkoll li f'dan il-proċess huma użaw speċi ta' lizar li jirreferu għalih bħala *hammock*. Jirrizulta wkoll minghajr l-iċken dubju għax gie ikkonfermat waqt il-proċess quddiem l-Ewwel Qorti li l-appellanti u l-ko-imputata l-oħra tellgħu lill-anzjana fuq is-sodda. Dawn huma fatti u jekk ippruvwax jagħmlu dan bil-ghan li jahbu dak li gara jew le mhux ser ibiddel dan. Fl-atti proċesswali kien hemm *nurses* li jgħidu li l-pazjenta ma kellhiex tiċċaqlaq minn ma' l-art.

Illi din il-Qorti ma tistax tifhem għalfejn il-*carers* agixxew b'mod tant istintiv minflok ma wettqu dak li huma mgharrfa li għandu jsir. Tabilhaqq meta huma qajmu lill-anzjana wara li waqgħet, huma (minhabba proprju l-fragilita' li ggib l-anzjanita' venerabbli tal-mejta) setgħu faċilment ikkawżaw peġġorament fil-ksur u dan kien faċilment prevedibbli minnhom. Rigward il-possibilita' li jagħmlu użu mill-*buzzer*, l-argument miġjub minnhom huwa fieragh. Jista' jkun li fl-istat ta' paniku huma ma giethomx f'moħħhom li jagħfsu tali *buzzer* imma żgur li din kienet soluzzjoni vjabbli.

Illi fir-rigward tal-argument imressaq mill-appellanti OMISSIS dwar iċ-ċirkostanzi tal-każ anke kieku din il-Qorti kellha taqbel magħha jibqa' dejjem il-fatt li n-*nurses* xehdu li meta taqa' pazjenta din ma għandhiex tintrefa' izda għandha titpoġġa mħadda taht rasha u jiġi jaraha persuna kompetenti.

Illi din il-Qorti jirrizultalha li l-Ewwel Qorti kienet ġustifikata meta waslet għal konkluzjoni li l-appellanti OMISSIS minkejja li kienet taf li ma kellhiex iċċaqlaq lill-anzjana minn ma' l-art huma xorta refgħuha. Jirrizulta li meta l-anzjana giet merfugħa, min refagħha agixxa b'mod negligenti minhabba li dan juri nuqqas ta' hila minn naħa tiegħu.

Illi rigward in-ness bejn l-akkadut tal-waqa' u l-mewta tal-anzjana, din il-Qorti hasbet fit-tul dwar dan il-punt u fil-fehma tagħha

huwa ċar li l-kawża ta' kollox kienet il-waqa' tal-anzjana minhabba imperizja tal-appellanti OMISSIS u l-ko-imputata l-oħra. Din il-Qorti tirrimarka li l-appellanti titfa' r-responsabilita' tas-*sling* fuq il-fizjoterapista li għażlitha. Din il-Qorti tinnota li l-appellanti OMISSIS kellha esperjenza fix-xogħol tagħha u jekk kellha xi dubju dwar it-tip ta' *hammock* li kien qed jintuża kien messha tkellmet. Dan qiegħed jingħad minhabba li fil-*Manual* li hemm fl-atti proċesswali dwar kif issir il-proċedura jidher biċ-ċar li l-*hammock* ssuġġerita hija waħda li ddr mas-saqajn tal-pazjent.

Illi fatt iehor li jidher li jimmilita kontra l-innoċenza tal-appellanti OMISSIS u jsaħħaħ it-teżi tan-negliġenza huwa li seta' kien previst mill-appellanti OMISSIS li l-anzjana setgħet taqa' xi darba jew oħra minn fuq il-*hammock* in kwistjoni,

Illi rigward ir-rwol ta' OMISSIS din il-Qorti tinnota li waqt li kien qed jixhed, OMISSIS spjega x'tip ta' trattament, fil-fehma tiegħu kienet sejra tirċevi l-anzjana. Minn naħa tiegħu dan it-trattament gie korroborat minn Dr. Joseph Dimech meta jgħid hekk (*a fol. 211*):

“Jiena sempliciment punt għal Magistrat, għadni qatt ma rajt f'sebgħa u tletin sena tabib, anzjana iktar minn tmenin sena issa qegħdin nghidu ghoxrin sena inqas minn din li kellha ksur fi spallitha u b'xi mod għamlu xejn iktar minn sempliċi *X-ray* orajt, mela issa taf li għandek ksur. Mela bħal ma qal il-kollega *sling, pain killers* u *whether you like it or not* s'hemm ha naslu.”

Illi għalhekk jidher li OMISSIS ordna l-istess trattament li kienet sejra eventwalment tirċievi l-isptar l-anzjana mingħajr ma ssuġġettaha għall-iskarigġ tal-isptar. Konsegwentement jirriżulta li la kienet ser tiegħu l-istess trattament bi skarigġ akbar jidher li d-destin tal-anzjana gie deċiż bil-waqa' u mhux bid-deċiżjoni tat-tabib.

Illi rigward il-prova tal-protokoll li kellu jiġi segwit, din il-Qorti diġa' qalet aktar 'il fuq li ma taqbilx ma' din il-parti tal-aggravju stante li mhux *nurse* waħda qalet x'kellu jkun l-proċess.

Illi b'hekk isegwi li l-argumenti msemija fit-tieni aggravju tal-appellanti OMISSIS qed jiġu mwarrba bil-konsegwenza li l-aggravju in eżami qed jiġi miċhud.

Illi fit-tielet aggravju tagħha l-appellanti OMISSIS tilmenta li hemm kontradizzjoni fir-raġunament tal-Ewwel Qorti minhabba li skont hi l-Qorti msemija ma għamlitx apprezzament tal-provi korrett. Tispjega l-iter li għaddiet minnu l-anzjana sakemm mietet u tgħid li l-waqa' ma kinitx il-kawża diretta tal-mewt u li hija mietet kawża ta' deċiżjonijiet ta' terz waqt li l-Ewwel Qorti tgħid li l-kawża tal-mewt kienet il-waqa'. L-esperti minn naħa l-oħra jgħidu li l-kawża tal-mewt kienet l-attakk tal-qalb. Tkompli billi tgħid li dan kollu seta' kien prevenibbli b'medicina adegwata.

Illi l-appellanti OMISSIS targumenta li l-Ewwel Qorti mxiet b'mizien differenti meta qabblet ir-responsabilità tagħha bħala *carer* ma' dik tat-tobba u professjonisti. Tkompli li r-rapport tal-espert Dr. Mario Buttigieg huwa difettuż meta jsemmi l-*push handle* li minn analiżi tar-ritratti tidher hemm. Tikkritika li l-Ewwel Qorti qieset li l-apparat intuża hażin minhabba li l-appellanti minflok il-kliem "*push handle*" tuża l-kliem "*handle bar*". Izda tgħid li l-Ewwel Qorti fuq dan qieset li l-apparat intuża hażin. Tkompli li mill-atti proċesswali ma jirrizultax li l-*lifter* intuża hażin. Tikkritika lill-espert Buttigieg meta kien hemm inkarigat l-*mechanical engineer* Dr. Matthew Spiteri. Tilmenta wkoll dwar il-fatt li l-Ewwel Qorti ripetutament tirreferi għall-appellanti bħala *nurse* mentri hija kull ma hija *carer*.

Illi dwar l-ilment marbut mad-deċiżjoni ta' terzi u cioè dik tat-tabib OMISSIS, din il-Qorti tinnota li dan diġa' gie ttrattat taħt l-aggravju preċedenti u b'hekk, sabiex tevita ripetizzjonijiet bla bżonn, tapplikah *mutatis mutandis* għal dan l-ilment. Rigward il-

punt jekk l-Ewwel Qorti mxietx b'mizien differenti, din il-Qorti ma taqblix ma' din l-asserzjoni minhabba li r-ragunament tal-Ewwel Qorti kien dipendenti fuq il-provi mressqa u fil-kuntest tal-atti hija waslet għal konklużjoni li t-tabib ma kienx negligenti fl-aġir tiegħu. Minn naħa l-oħra fir-rigward tal-appellanti, l-Ewwel Qorti primarjament ma emmnithomx speċjalment ma emmnitx il-verżjoni mogħtija mill-appellanti l-oħra fejn tghid li kienet qed tipprova żżomm lill-anzjana.

Illi rigward il-kwistjoni tal-*handle bar*, din il-Qorti rat bir-reqqa r-ritratti li hemm fl-atti proċesswali (*a fol. 104 et seq.*) u mhux ċar jekk fil-verita' kienx hemm *handle bar*. Din il-Qorti tara li jista' jkun hemm xi forma ta' *handle* imma dan jidher li huwa solidu u għalhekk ma tarax kif seta' jinzel fuq in-naħa ta' wara l-hadida tal-*lifter* biex dan ta' l-aħħar ikun jista' jiġi manuvrat. Għalhekk stante li Dr. Buttigieg jgħid li ma kienx hemm *handle*, din il-Qorti propensa temmnu.

Illi allura jsegwi li għaladarba ma kienx hemm *handle* jew tal-inqas ma kienx hemm *handle* li jista' jintuza b'mod komdu, x'aktarx il-konklużjoni tal-Qorti li setgħu mbuttaw il-*lifter* minn partijiet oħra tiegħu aktar saħħa. Fil-kunsiderazzjonijiet tagħha dwar il-*lifter*, l-Ewwel Qorti waslet għal determinazzjoni li minhabba n-nuqqas tal-*handle* adegwat l-anzjana kienet qed tigi mbuttata minn naħa ta' wara tal-*lifter* u għalhekk mhux kredibbli li l-*carer* l-oħra kienet qed iżżomm lill-anzjana minn wara.

Illi rigward l-argument fejn jiġi allegat li l-Ewwel Qorti kienet qed tirreferi għal appellanti bħala *nurse*, wara li din il-Qorti qrat is-sentenza appellata tinnota li f'parti mis-sentenza jingħad hekk (*a fol. 296*):

“Il-Qorti ma tistax tifhem kif persuna ta' tali eta taqa' minn taht għajnejn żewġ semi professjonisti, li wahda (OMISSIS) minnhom tghid li hija *nurse* f'pajjiżha u li fil-mori ta' dawn il-proċeduri topera

bħala nurse ukoll f'Malta meta l-lifter instab li kien qed jaħdem tajjeb u li l-hammock sling kienet ukoll bla difetti."

Illi l-paragrafu hawn fuq ċitat huwa ċar u ma hemmx lok ta' spjegazzjoni ulterjuri tiegħu b'dana illi jirriżulta li l-Ewwel Qorti rriferiet għall-appellanti bħal semi-professjonisti u li wahda minnhom tghid li għandha l-kwalifika ta' nurse. B'hekk isegwi li anke t-tielet aggravju tal-appellanti OMISSIS qed ikun miċhud *in toto*.

Illi fir-raba' aggravju l-appellanti OMISSIS tilmenta dwar il-fatt li r-responsabilita' tal-fizjoterapista ngustament gie trasferit fuqha u dan minhabba li skont hi l-apprezzament tal-provi dwar ir-responsabilita' o meno ma sarx u gie mfixkel mill-Ewwel Qorti. Tispjega li hija ma kellha l-ebda rwol fl-għażla tas-sling u li din intgħażlet mill-fizjoterapista. Tghid li hija xorta ħadet il-prekawzjonijiet kollha li setgħet billi rat li l-holqiet kienu kollha mwahħlin. Tghid li ttiehdu miżuri sabiex jitnaqqas ir-riskju u li gew infurmati immedjatament in-nurses. Tkompli billi tghid li mill-atti proċesswali mkien ma jirriżulta li l-fatt li refghu lill-anzjana wassal għal xi ġrieħi u li t-tabib ikkonferma li ma ra l-ebda anomalija fl-anzjana.

Illi dwar l-aggravju in eżami din il-Qorti tghid mal-ewwel li ma taqbilx ma' l-argument imqajjem mill-appellanti OMISSIS rigward l-allegazzjoni li r-responsabilita' tal-fizjoterapista ntefa' fuqhom. Jingħad dan billi l-Ewwel Qorti speċifikament talbet li titressaq il-fizjoterapista. Di piu' jirriżulta li l-Ewwel Qorti sabet ukoll li l-appellanti agixxiet ħażin meta qajjmet lill-anzjana u giet impoġġija fis-sodda. Minbarra dan l-appellanti messha lmentat dwar is-sling mas-superjuri tagħha. L-Ewwel Qorti ma emmnitx il-verżjoni mogħtija fejn jingħad li wahda kienet qed timbotta u l-oħra kienet qed iżzomm lill-anzjana. Għalhekk ma kinitx kwistjoni li tghabbew bir-responsabilita' tal-fizjoterapista. Il-kwistjoni kienet li huma kienu tnejn sabiex jitransferixxu lill-

anzjana minn fuq pultruna għal fuq is-sodda u minflok b'ċerta superficjalita' ma kienux qed jżommu lill-anzjana sabiex ma tmurx tiżloq. Jirriżulta li wara li l-anzjana waqgħet, b'negligenza grossolana refgħuha mill-art u poġġewha fis-sodda tagħha. Tenut kont ta' dan kollu din il-Qorti hija tal-fehma li l-Ewwel Qorti setgħet raġonevolment tasal għal konklużjoni li waslet għaliha bil-konsegwenza li anke l-aggravju in eżami jisthoqqlu jiġi miċhud.

Illi l-hames aggravju tal-appellanti OMISSIS, liema aggravju huwa mingħajr preġudizzju għall-aggravji l-oħra, huwa dwar il-piena erogata mill-Ewwel Qorti fil-konfront tagħha. L-appellanti OMISSIS tiddekrivi tali piena bħala waħda eċċessiva. L-appellanti msemija titlob li f'każ li din il-Qorti tikkonferma s-sejbien ta' htija tagħha li hija tingħata piena anqas kiefra.

Illi dwar l-aggravju in eżami din il-Qorti tibda billi tinnota illi huwa stabbilit b'mod kopjuż fil-gurisprudenza nostrana illi bħala regola qorti ta' revizjoni ma tirrimpjazzax il-piena mogħtija mill-Ewwel Qorti b'dik li kieku hija – cioè din il-Qorti – kienet tagħti f'dawk iċ-ċirkostanzi, kemm-il darba ma jkunx jirriżulta li l-piena mogħtija mill-Ewwel Qorti kienet b'xi mod "*wrong in principle*" jew "*manifestly excessive*". Dan ingħad, fost l-oħrajn, fis-sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali (Sede Superjuri) fil-25 ta' Awwissu 2005 fil-kawża fl-ismijiet **The Republic of Malta vs. Kademir Meryem Nilgum et** (Numru 9/2004).

Illi minn qari tas-sentenza appellata jirriżulta li l-Ewwel Qorti qalet hekk (*a fol. 305 et seq.*): "*tqis li fiċ-ċirkostanzi tal-każ il-multa ma hiex idonea stante li hawn tilfet hajjitha persuna u l-hajja ma tistax tingħata prezz, iżda tqis ukoll illi stante il-fedina penali nadifa tal-imputata piena ta' priġunerija effettiva ma hiex idoneja u konsegwentement qed tikkundanna lill-imputata OMISSIS għal sena priġunerija li bl-applikazzjoni tal-Artikolu 28A tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta qed tiġi sospiza għal erba' snin.*" Apparti dan jirriżulta li l-Ewwel Qorti kkundannat lill-appellanti

OMISSIS nofs l-ispejjeż *ai termini* ta' Artikolu 533 tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta.

Illi meħud in konsiderazzjoni dak li qalet l-Ewwel Qorti u li ġie ċitat fil-paragrafu preċedenti li din il-Qorti tagħmlu tagħha u tenut ukoll tal-piena li temerġi minn Artikolu 225(1) tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta fejn l-Ewwel Qorti setgħet saħanistra kkundannat lill-appellanti għal piena effettiva ta' prigunerija, din il-Qorti ma tarax raġuni valida għala għandha tvarja l-piena erogata mill-Ewwel Qorti fil-konfront tal-appellanti OMISSIS bil-konsegwenza li anke l-aggravju in eżami qed ikun miċħud ukoll.

Ikkunsidrat

Konsiderazzjonijiet Dwar Ir-Rikors Tal-Appell Tal-Appellanti OMISSIS

Illi fir-Rikors tal-appell tagħha l-appellanti OMISSIS targumenta li l-imputazzjoni addebitata fil-konfront tagħha ma tirriżultax u tghid għala dan huwa hekk. Hija tibda billi tghid li giet misjuba haġja ta' reat ta' omiċidju involontarju skont Artikolu 225 tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta. Hija tilmenta dwar l-evalwazzjoni tal-provi li ġew imressqa quddiem l-Ewwel Qorti. Tispjega li l-evalwazzjoni tal-provi magħmul mill-Ewwel Qorti tpekkha serjament anke fir-rigward ta' elementi bażilari fil-kamp kriminali bħal preżunzjoni tal-innoċenza. Tkompli li hija l-Prosekuzzjoni li trid tipprova l-każ tagħha u fejn din setgħet tressaq prova primarja ma tistax tistrieħ fuq prova sekondarja.

Illi l-appellanti OMISSIS tagħmel riferenza għal partijiet mis-sentenza appellata u tghid li mill-provi prodotti ma hemm xejn li fuqu l-Ewwel Qorti setgħet issejjes tali konkluzjoni. Tkompli li l-Prosekuzzjoni naqset milli tressaq prova dwar xi protokolli, SOP's jew taħriġ mogħti lilha dwar kif għandha taġixxi f'każ fejn persuna anzjana taqa' u dana minkejja li tressqu numru ta' xieħda.

Illi minn naħa l-oħra ssir referenza għax-xiehda tat-tabib OMISSIS li jgħid li normalment persuna li taqa' titpogġa lura fis-sodda. Dan b'kuntrast ma' dak li ddeċidiet l-Ewwel Qorti. Tirreferi għax-xiehda tagħha fejn tispjega li minħabba li l-anzjana ppruvat tqum ma kien hemm l-ebda alternattiva ħlief li terġa' titpogġa fis-sodda tagħha għax kienet sejra taħbat rasha. Tikkwota parti mix-xiehda mogħtija mill-imputata l-oħra li tikkonferma l-verżjoni mogħtija mill-appellanti OMISSIS.

Illi l-appellanti OMISSIS tghid li ma tressqet l-ebda prova li tista' tipprova dak li kkonkludiet l-Ewwel Qorti dwar x'kellu jsir meta taqa' pazjenta anzi jirriżulta li hija aġixxiet fl-aħjar interess tal-anzjana għax kien hemm ir-riskju li din taħbat rasha. Tishaq li konsegwentement ma kien hemm xejn inkuranti fil-fatt li refgħu l-anzjana.

Illi l-appellanti OMISSIS tilmenta li ma hemm l-ebda prova medika li tindika li meta l-anzjana ntrefgħet mill-art li ġiet arrekkata lilha ħsara fiżika. Dan lanqas ma jirriżulta mir-rapport *post mortem* ta' Dr. Bridget Ellul. Tkompli li l-istess jghodd għar-rapport ta' Dr. Mario Scerri.

Illi l-appellanti OMISSIS tkompli billi tagħmel riferenza għall-konsiderazzjonijiet tal-Ewwel Qorti rigward ix-xiehda tal-istess appellanti dwar dak li ddettalha l-istint tagħha. Tghid li l-Ewwel Qorti ma tispjegax għax-xiehda ta' liema imputata kienet qed tirreferi għaliha. Minbarra dan skont l-appellanti OMISSIS din il-frazi ma tirriżulta imkien - la fix-xiehda tagħha u lanqas fix-xiehda tal-ko-imputata l-oħra.

Illi l-appellanti OMISSIS tirreferi għall-fatt li l-Ewwel Qorti tirreferi għal *carer* bħala professjoni u tghid li tagħha mhux professjoni għax dan huwa xogħol imħallas b'paga miżera u li għal dan ix-xogħol ma hemmx konkorenza mill-Maltin proprju minħabba tali kundizzjonijiet. Tkompli billi tghid li Kapitolu 464 tal-Liġijiet ta' Malta (L-Att dwar il-Professjonijiet tas-Saħħa) lanqas

jirrikonoxxi tali professjoni u tghid li għalhekk tali riferenzi huma għal kollox żbaljati.

Illi l-appellanti OMISSIS tkompli tikkritika s-sentenza appellata fejn skont hi (OMISSIS) bdiet tagħmel ċertu konġetturi u marret lil hinn mill-fatti u mill-provi. Tagħmel riferenza għal parti tas-sentenza appellata fejn l-Ewwel Qorti tqis li jista' jkun li ddeċidew li jtellgħu l-anzjana lura biex jahbu dak li gara. Tishaq li dan ma hu sostnut bl-ebda prova iżda hija biss mera spekulazzjoni.

Illi l-appellanti OMISSIS tirreferi wkoll għal parti tas-sentenza appellata fejn l-Ewwel Qorti tghid li ma temminx li l-akkadut seħh 30 ċentimetru mis-sodda u tispjega li x'aktarx l-Ewwel Qorti ma fehmitx dak li ntqal. Tibda billi tindika li dan qalitu l-ko-imputata l-oħra u tkompli li minhabba l-proċess fejn l-anzjana kienet qed titressaq lejn is-sodda fil-mument meta waqgħet id-distanza tfisser li kienet ressqet sa 30 ċentimetru. Tishaq li għalhekk jidher li l-Ewwel Qorti għamlet asserzjoni gratuwita. Tirreferi għal parti oħra mis-sentenza appellata fejn l-Ewwel Qorti tirreferi għal din il-manuvra u tirrepeti li din il-parti turi li l-Ewwel Qorti ma fehmitx id-dinamika tal-akkadut u tal-manuvra li kienet qed titwettaq.

Illi l-appellanti OMISSIS tghaddi biex tispjega l-manuvra li kienet qed issir sabiex l-anzjana tiġi trasportata għal fuq is-sodda. Tkompli li għalhekk bilfors kien hemm mumenti li l-anzjana kienet qed tiġi trasportata fuq l-art bejn il-pultruna u s-sodda.

Illi l-appellanti OMISSIS tirreferi għal parti oħra tas-sentenza appellata fejn jingħad kif l-anzjana setgħet taqa' minn taħt għajnejhom meta huma tant esperjenzati. F'dan ir-rigward l-appellanti tghid li hija kienet qed taħdem ta' *carer* u mhux ta' *nurse*. Tghid li minkejja li l-Ewwel Qorti qalet li l-*lifter* ma kienx difettuż hija xorta talbet li s-sentenza tagħha tiġi komunikata lill-awtoritajiet u minbarra dan l-espert imqabbad mill-Qorti jghid li l-*lifter* kellu *push handle* nieqsa. Fl-aħħar tghid li dan il-kumment minn naħa tal-Qorti huwa żbaljat meta jiġi kkunsidrat li mill-fatti

jidher li l-akkadut sehh proprju minhabba li l-*hammock sling* magħżula mill-fizjoterapista ma kinitx tajba tant li l-istess l-Ewwel Qorti talbet li jittiehdu proċeduri kontra l-istess fizjoterapista.

Illi l-appellanti OMISSIS tagħmel riferenza għal parti oħra mis-sentenza appellata fejn l-Ewwel Qorti tghid li x'aktarx dan l-akkadut ma kienx isehh jekk l-anzjana intrabtet b'*harness*. Tkompli li għalhekk is-sejbien ta' htija minhabba negligenza tagħha mhux konċiljabbli ma' din id-dikjarazzjoni stante li l-akkadut sehh minhabba li s-*sling* magħżula mill-fizjoterapista ma kinitx tajba.

Illi l-appellanti OMISSIS tirreferi wkoll għal bran iehor mis-sentenza appellata fejn jingħad li hija kellha toqgħod aktar attenta. F'dan ir-rigward tispjega li ma hemmx obbligu ta' kura superjuri imma li hemm bżonn li persuna taġixxi ta' *bonus paterfamilias* speċjalment meta wiehed iqis li x-xogħol ta' *carer* mhux professjoni.

Illi l-appellanti OMISSIS tirreferi wkoll għal bran tas-sentenza appellata fejn din tghid li l-akkadut x'aktarx sehh minhabba li meta l-*carer* l-oħra kienet qed iċċaqlaq lill-pazjenta wahidha din tbandlet, f'dan il-bran l-Ewwel Qorti tghid li l-appellanti setgħet ma kinitx hemm jew setgħet kienet il-bogħod b'dan li ma laħqitx intervjeniet. Tispjega li din in-narrattiva ma hija bbażata fuq l-ebda prova. Tghid li mill-verżjonijiet mogħtija mill-partijiet jirrizulta li dawn kienu konsistenti fix-xieħda tagħhom. Tirreferi għax-xieħda tagħha fl-Inkjest u tghid li din giet ripetuta quddiem l-Ewwel Qorti. Tispjega li għalhekk ir-raġuni ewlenija tal-akkadut kienet li l-*sling* magħżula mill-fizjoterapista ma kinitx tajba għal anzjana.

Illi l-appellanti OMISSIS tkompli tghid li da parti tagħha ma jirrizultax li kien hemm ebda konkors ta' kondotta inqas minn dak li huwa meħtieġ minn *bonus paterfamilias* u għalhekk ma jirrizultawx l-estremi rikjesti mil-liġi. Lanqas ma jirrizulta li l-

appellanti ma segwietx xi regolament. Tkompli li sabiex tirriżulta htija trid tirriżulta kawwalita' bejn l-event dannuż u konsegwenza. Tghid li l-attakk tal-qalb kien jigi evitat kieku t-tabib ta l-kura neċessarja lill-anzjana. Targumenta li minhabba dan in-nuqqas giet miksura iċ-chain of causation bejn l-event dannuż u l-konsegwenza tal-fatalita' u li għalhekk dan l-element huwa nieqes ukoll.

Illi dwar dak imsemmi mill-appellanti OMISSIS fir-Rikors tal-appell tagħha, din il-Qorti tibda billi tagħmel riferenza għas-sentenza mogħtija fl-4 ta' Mejju 2021 fl-ismijiet **Il-Pulizija vs. Jonathan Hili** (Numru 298/2020) fejn din il-Qorti diversament preseduta, wara li għamlet riferenza u kkwotat Artikolu 225 tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta, qalet hekk:

“Kif ingħad fis-sentenza **Il-Pulizija vs. Saverina sive Rini Borg et**, deċiża mill-Qorti tal-Appell Kriminali fil-31 ta' Lulju 1998;

“Skond l-Artikolu 225 tal-Kodiċi Kriminali, sabiex jirriżulta d-delitt ta' omiċidju involontarju, hemm bżonn li tirrikorri kondotta volontarja negligenti, konsistenti ġenerikament f'nuqqas ta' ħsieb (imprudenza), negligenza jew traskuraġni, jew ta' ħila (imperizja) fl-arti jew professjoni, jew konsistenti speċifikament fin-nuqqas ta' osservanza tal-ligijiet, regolamenti, ordnijiet u simili, li tkun segwita b'ness ta' kawwalita', minn akkadut dannuż involontarju.”

[...]

Bl-istess mod, il-**Professur Anthony J. Mamo**, fin-noti tiegħu, jgħid hekk:

“In these definitions the essence of negligence is made to consist in the “possibility of foreseeing” the event which has not been foreseen. The agent who caused the event complained of, did not intend or

desire it, but could have foreseen it as a consequence of his act if he only had minded: so his negligence lies in his failure to foresee that which is foreseeable"⁶.

U fis-sentenza fuq citata, ġie ritenut hekk dwar il-kondotta kolpuża:

"... kondotta kolpuża hija definita b'hala kondotta volontarja li tikkaguna event dannuż, mhux volut, iżda prevedibbli, li seta' jiġi evitat bl-użu ta' attenzjoni jew prudenza fi grad ta' persuna normali".

[...]

Bl-istess mod, fis-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs. Saverina sive Rini Borg et**, fuq citata inghad illi:

"L-imprudenza tiġi mill-aġir ta' xi hadd mingħajr ma jqiesu l-opportuni kawteli".

In-negligenza tiġi mid-disattenzjoni u disakkuratezza tal-aġent fil-kondotta tiegħu, filwaqt illi;

*"l-imperizja hija l-forma speċifika tal-kulpa professjonali cioè, kif jiġi id il-Manzini: inettitudine e insufficienza professionale, generale e specifica, nota all'agente, di cui egli vuole non tener conto"*⁷.

Skond l-imsemmija sentenza,

"Il-kulpa tista' tkun dovuta wkoll għal non osservanza tal-liġijiet, regolamenti, ordnijiet u

⁶ "Prof. Sir A. J. Mamo, Lectures in Criminal Law, p. 67."

⁷ "Il-Pulizija vs. Saverina sive Rine Borg, fuq citata."

simili, bħal ma huma l-assjem ta' regoli predisposti mill-awtorita' pubblika dwar xi attivita' determinata u specifika bl-iskop li jiġi evitat il-possibilita' ta' ħsara u dannu lil terzi, ċjoe`, dawk li jkollhom l-element tal-prevenzjoni."

[...]

Dwar id-diligenza rikjesta fil-kamp kriminali, il-Professor Anthony Mamo jgħid illi:

*"The amount of prudence or care which the law actually demands is that which is reasonable in the circumstances of the particular case. This obligation to use reasonable care is very commonly expressed by reference to the conduct of a 'reasonable man' or of an 'ordinarily prudent man', meaning thereby a reasonable prudent man: "negligence", it has been said, "is the omitting to do something that a reasonable man would do, or the doing something that a reasonable man would not do" ... What amounts to reasonable care depends entirely on the circumstances of the particular case as known to the person (Carrara, Programma, § 87n.) whose conduct is the subject of enquiry. Whether in those circumstances, as so known to him, he used due care – whether he acted as a reasonably prudent man – is in general a mere question of fact as to which no legal rules can be laid down."*⁸

Illi stabbilit dawn il-punti din il-Qorti sejra tgħaddi sabiex tistharreg l-ilmenti mressqa mill-appellanti OMISSIS fir-Rikors tal-appell tagħha u b'mod partikolari tibda mill-kritika li l-appellanti OMISSIS tressaq kontra s-sentenza appellata fejn din tasal għal konkluzjoni li l-appellanti flimkien mal-ko-imputata l-oħra kienet

⁸ "Lectures in Criminal Law (First Year), p. 71."

taf li ma kellhiex tqajjem lill-anzjana wara li din waqgħet. Dwar dan il-punt, din il-Qorti tinnotta li ma taqbel xejn ma' dak li tghid l-appellanti. Fl-ahħar mill-ahħar għalkemm huma ma humiex *nurses*, għaladarba qed jimmanigġaw anzjani huwa mistenni minnhom li huma għandhom minimu ta' għarfien ta' kif għandhom jagħmlu xogħolhom. Ikun ferm aktar gravi li kieku ma għandhomx tali għarfien u xorta qed jidhlu għal tali xogħol. Minbarra dan il-fatt li huma għandhom ċertu livell ta' konossenza tas-sugġett johroġ ukoll mix-xieħda mogħtija minn Maria Casapinta waqt id-depożizzjoni tagħha fejn tghid hekk (*a fol. 94*):

“Bħala proċedura aħna bħala *nurse* ma noqgħodx ngħallmu lill-*carers* xi jsir meta jinqala' xi haġa għax dawn suppost huma mgħallmin kif għandhom jieħdu hsieb pazjent.”

Illi għalhekk l-Ewwel Qorti kienet korretta meta tghid li l-appellanti kienet taf li ma kellhiex terfa' lill-anzjana wara li din waqgħet. Minbarra dan hemm numru ta' *nurses* li jirrepetu li anzjana meta taqa' kull ma jrid isir huwa li titpogġa mħadda taħt rasha u wieħed jistenna li din tiġi nvistata minn tabib. Għalhekk huwa fil-fehma ta' din il-Qorti paċifiku li l-appellanti OMISSIS kienet taf li mhux suppost tqajjem lill-anzjana. Di piu' din l-istess azzjoni kienet tmur kontra l-istruzzjonijiet li kellhom u cioè li jċaqalqu lill-anzjana biss permezz tal-*lifter*.

Illi dwar ix-xieħda mogħtija minn OMISSIS rigward il-fatt li pazjent jerfġhuh lura fis-sodda, għalkemm huwa minnu li t-tabib jgħid hekk, huwa minnu wkoll li ma jgħidx jekk il-pazjent jintrefax wara li jiġi nvistat u lanqas jgħid jekk jintrefax permezz ta' *lifter*. Minn naħa l-oħra hemm tliet *nurses* u cioè Elton Briffa, Maria Casapinta u Lovely Ann Ogoc li jikkonfermaw li anzjana li taqa' ma għandhiex titqajjem qabel ma tiġi nvistata.

Illi rigward l-ilment imressaq mill-appellanti OMISSIS dwar il-kwalita' tal-provi, għalkemm huwa minnu li l-Prosekuzzjoni

għandha l-obbligu li tressaq l-aqwa provi kemm favur kif ukoll kontra l-imputat huwa veru ukoll li hija d-diskrezzjoni tal-istess Prosekuzzjoni li tiddeċiedi xi provi għandha tressaq. B'dana illi jekk il-Prosekuzzjoni tkun tal-fehma li rressqet biżżejjed provi ma għandha l-ebda obbligu li tressaq aktar provi. Sta mbagħad għal ġudikant li jagħrbel il-provi u jara jekk il-livell rikjest fil-kamp kriminali effettivament intlaħaqx. F'dan ir-rigward din il-Qorti tagħmel riferenza għas-sentenza mogħtija fis-27 ta' Ottubru 2022 fl-ismijiet **Il-Pulizija vs. Roderick Gerada** (Numu 237/2020) fejn din il-Qorti diversament preseduta qalet hekk:

“38. Ir-regola proċedurali bażi hija dik li l-Prosekuzzjoni trid iġġib il-quddiem l-iktar prova sħiħa u b'saħħitha nonche' l-aqwa prova. Izda jekk l-imputat ikun jidhirli li l-Prosekuzzjoni kellha għib xi prova u din il-prova ma tkunx giet prodotta mill-Prosekuzzjoni, dan ma jkunx ifisser li minhabba f'hekk il-każ tal-Prosekuzzjoni jkun difettuż. Fl-evalwazzjoni tal-każ li jkollha quddiemha l-Qorti trid tħares lejn il-kwadru probatorju kollu u mhux lejn biċċiet ta' evidenza meqjusa singolarment u b'mod spezzettat. Jekk il-Prosekuzzjoni jkun jidhrilha li bil-provi li tkun rressqet, hija tkun diġà pruvat il-każ tagħha lil hinn minn kull dubju dettat mir-raġuni, il-Prosekuzzjoni tista' tieqaf hemm. Imbagħad jispetta lill-ġudikant li jagħmel eżerċizzju ta' apprezzament ta' dawk il-provi u jqis jekk kinux tassew jissodisfaw dak il-livell ta' suffiċjenza probatorja biex jirnexxu b'suċċess l-imputazzjonijiet miġjuba kontra l-imputat. Kif ġie mistqarr fl-appell kriminali **Il-Pulizija vs. Richard Calleja** deċiż nhar it-2 ta' Ottubru 2014, l-Artikolu 638(1) tal-Kodiċi Kriminali, juża' d-diċitura 'bħala regola' u għalhekk:

“Dan ifisser, kwindi, illi jekk il-Prosekuzzjoni għal xi raġuni thalli barra xi xhud ma jfissirx illi b'daqshekk il-każ tagħha jkun kompromess,

kollox jiddependi mill-assjem tal-provi miġbura u kemm dawn iwasslu sa dak il-konvinċiment morali f' moħħ il-ġudikant illi l-imputat għandu jkun responsabbli għall-akkużi addebitati lilu. F'dan il-każ, il-Prosekuzzjoni ddeċidiet illi lil Carmelo Caruana ma ttelgħux bħala xhud f'din il-kawża. Kienet fid-diskrezzjoni tal-Prosekuzzjoni ttellgħux jew le din id-deċiżjoni żgur li m'għandhiex taffetwa l-kumplament tal-provi prodotti illi fuqhom il-Qorti għandha tibbaża d-deċiżjoni tagħha. U hekk għamlet l-ewwel Qorti."

Illi rigward ir-riferenzi li jsiru mill-appellanti OMISSIS għal dak li tghid il-ko-imputata l-oħra tajjeb jingħad li dak li jghid ko-imputat għandu jgħodd biss għal każ tiegħu. Stabbilit dan, din il-Qorti temmen dak li qalet l-appellanti rigward il-fatt li l-anzjana kienet *restless* u ppruvat tqum. Din hija reazzjoni naturali. Izda din il-Qorti ma taqbilx li l-azzjoni li għamlet l-appellanti kienet l-unika azzjoni vijabbi. Ibda billi jingħad illi kien l-obbligu tagħhom li jikkalmaw lill-anzjana u tal-inqas iġibulha mħadda taħt rasha. Minbarra dan huma setgħu iċaqalqu l-*lifter* jew jifthu aktar is-saqajn tal-*lifter*.

Illi għalkemm huwa minnu li mhux ċar meta gie kkawżat il-ksur tal-anzjana u cioè jekk hux waqt il-waqa' jew meta giet merfugħa, izda huwa ovvjw għal din il-Qorti li kien f'wieħed minn dawn il-mument li l-anzjana wegġgħet. Huwa paċifiku li ż-żewġ azzjonijiet twettqu b'ċerta superfiċjalita' mill-istess *carers* u għalhekk fil-fehma ta' din il-Qorti huwa irrilevanti f'liema stadju l-anzjana soffriet il-ksur. Rigward it-trasport tal-anzjana bil-*lifter*, din il-Qorti tagħmel riferenza għal dak li qalet precedentement fl-fir-rigward tal-appell tal-appellanti l-oħra OMISSIS u *mutatis mutandis* tapplikah għal dan l-appell b'dana li din il-Qorti hija tal-fehma li l-appellanti kienet negligenti kemm fl-attenzjoni li kienet qed tagħti lill-manuvra li kienet qed issir kif ukoll fil-fatt li

minkejja dak indikat fis-*Safety Guides tal-Patients Lifts* huma xorta ttraspurtaw l-anzjana minkejja li l-*hammock* użata ma kinitx ideali.

Illi dwar ir-riferenza tal-Ewwel Qorti għal appellanti bħala *nurse*, din il-Qorti tagħmel riferenza għal dak li qalet aktar 'il fuq f'din is-sentenza f'dan ir-rigward fir-rigward tal-appell tal-appellanti l-oħra OMISSIS u tapplikah hawn u dana fejn l-Ewwel Qorti ssemmi li huma "semi professionisti".

Illi rigward il-Kapitolu 464 tal-Liġijiet ta' Malta, minkejja li dan ma jkoprix ir-rwol ta' *carer* jibqa' xorta l-punt li Artikolu 225 tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta ma japplikax biss għal professionisti.

Illi rigward l-ilment imressaq mill-appellanti OMISSIS dwar l-allegati konġetturi magħmula mill-Ewwel Qorti dwar ir-raguni għalfejn l-anzjana ttellgħet fuq is-sodda wara li din kienet waqgħet mal-art, din il-Qorti hija tal-fehma li dan ma jbidel xejn mil-fatti liema fatti huma li l-anzjana waqgħet mal-art meta l-appellanti OMISSIS u l-ko-imputata l-oħra kienu qed iċaqalquha u li huma refgħuha mingħajr l-użu tal-*lifter* meta hija waqgħet. Għalhekk anke jekk wiehed kellu jara dawn ir-rimarki bħala konġetturi, dan ma jnaqqas xejn mill-element finali u cioè li b'negligenza l-appellanti OMISSIS ikkawżat ksur lill-anzjana liema ksur kien direttament marbut mal-attakk tal-qalb li wassal għal mewt tagħha. Di piu' għalkemm ma kienx previst mill-appellanti seta' kien prevedibbli li jekk ma tużax ir-reqqa neċessarja l-anzjana setgħet tiżloq mill-*hammock*. Din il-Qorti tgħid dan minhabba li kieku l-appellanti żammet lill-anzjana tajjeb sakemm din kienet qed tiġi mċaqalqa, din ma kinitx taqa' tenut kont ukoll tal-fatt li l-espert Dr. Mario Buttigieg qal hekk (*a fol.* 111):

"Meta l-esponent għamel aċċess u anki dahal fil-*lifter* fl-istess *hammock* li kienet fih OMISSIS jekk verament tkun f'pożizzjoni tajba hi qatt ma setgħet taqa' hlief li trid

taghti skoss il-quddiem u fil-pożizzjoni tagħha kienet impossibbli.”

Illi punt iehor li tinnota din il-Qorti huwa kif la l-appellanti OMISSIS u lanqas il-ko-imputata l-oħra ma kienu kapaċi jispjegaw kif l-anzjana waqgħet. Fatt dan li jindika li ftit li xejn kienet qed tingħata attenzjoni lill-anzjana waqt il-manuvra.

Illi rigward il-kwistjoni tat-30 ċentimetru din il-Qorti tifhem l-argument imressaq mill-appellanti OMISSIS iżda dan ma jbidel xejn mill-fatt li l-anzjana sofriet ksur taħt il-kustodja tagħhom. Id-distanza li kienet mis-sodda hija irrilevanti għal kuntest kollu. Li kellu jiġi ppruvat mill-Prosekuzzjoni hija l-azzjoni volontarja negligenti li wasslet għal event dannuż liema avveniment seta’ jiġi evitat. Fil-fehma ta’ din il-Qorti dawn l-elementi ġew ippruvati. Din il-Qorti ma taqbilx ma’ dak li tghid l-appellanti OMISSIS u cioè li hija nstabet haġja minhabba li l-Ewwel Qorti ma fehmitx il-manuvra li kienet qed titwettagħ. L-appellanti OMISSIS instabet haġja minhabba li hija ma kinitx qed twettagħ dmirijietha b’mod tajjeb u dan jixhdu l-fatt li l-anzjana waqgħet ma’ l-art u aktar u aktar għax giet miġbura mill-art mingħajr ma ntuża l-lifter u mingħajr ma giet invistata minn tabib.

Illi rigward il-kwistjoni fejn gie dikjarat li l-lifter ma kellux difetti iżda l-Ewwel Qorti minkejja dan xorta talbet li s-sentenza tiġi komunikata lill-awtoritajiet, din il-Qorti ma tarax kontradizzjoni minhabba li jidher li l-għan tal-Ewwel Qorti huwa li jiġi evitat incident iehor bħal dan. Tant dan huwa hekk li fis-sentenza appellata l-Ewwel Qorti qalet hekk (*a fol. 307*):

“u dan sabiex il-pazjenti ma jintefghux f’keffa wahda jew tnejn iżda fejn hu mehtieg attenzjoni u apparat iehor partikulari għall-htigijiet tal-pazjenti u anzjani tagħna, tali attenzjoni u apparat ikunu disponibbli u jingħataw u mhux tintilef il-hajja tan-nies għal tali ommissjoni jew nuqqas.”

Illi dak appena citat huwa ċar u ma għandux bżonn spjegazzjoni ulterjuri.

Illi rigward il-livell ta' diligenza neċessarja, din il-Qorti tinnota li meta persuna ta' mitt sena taqa' waqt li tkun fil-kustodja ta' xi hadd ieħor u dan ix-xi hadd ieħor lanqas ikun jista' jispjega kif dan ġara żgur li ma jwassalx għal livell ta' diligenza rikjesta mil-liġi. Din mhijiex kwistjoni ta' kura superjuri iżda hija kwistjoni ta' diligenza u kura normali.

Illi rigward il-parti fejn l-Ewwel Qorti ssemmi li l-appellanti ma kinitx hemm jew setgħet kienet il-bogħod, din il-Qorti taqbel pjenament ma' din il-kunsiderazzjoni. Li kieku l-appellanti kienet viċin l-anzjana kienet tkun qieghda tara li din tkun f'potha u mhux titbandal u taqa'. Xieħda ta' dan huwa proprju l-fatt li l-anzjana mhux biss iżżelqet ftit imma waqgħet mal-art daqs li kieku ma kien hemm hadd iżommha.

Illi rigward ir-rwol tat-tabib f'dan kollu, dan diġa' ngħad aktar 'il fuq meta saru l-konsiderazzjonijiet minn din il-Qorti dwar l-appell tal-appellanti OMISSIS u, a skans ta' ripetizzjoni, din il-Qorti tirreferi għal dak li qalet dwaru aktar 'il fuq u *mutatis mutandis* tapplikah għall-appell tal-appellanti OMISSIS.

Illi meħud in konsiderazzjoni dak kollu li ngħad hawn fuq fir-rigward tal-ilmenti mressqa mill-appellanti OMISSIS fir-Rikors tal-appell tagħha jsegwi li tenut kont ta' kollox l-Ewwel Qorti setgħet raġonevolment tasal għal konkluzjoni li waslet għaliha b'dana illi dawn l-ilmenti kollha msemmija mill-appellanti OMISSIS qed jigu mwarrba bil-konsegwenza li l-appell tagħha jisthoqqlu jiġi miċhud.

Ikkunsidrat

Konsiderazzjonijiet Dwar Ir-Rikors Tal-Appell Tal-Appellant Avukat Ġenerali

Illi kif ingħad aktar 'il fuq f'din is-sentenza l-appell tal-appellant Avukat Ġenerali huwa dwar in-nuqqas ta' sejbien ta' htija fl-appellat OMISSIS mill-Ewwel Qorti fir-rigward tal-imputazzjoni addebitata fil-konfront tiegħu.

Illi l-aggravju tal-appellant Avukat Ġenerali jikkonsisti fil-fatt illi skont hu l-apprezzament tal-provi li għamlet l-Ewwel Qorti fir-rigward tal-appellat OMISSIS kien żbaljat. L-Avukat Ġenerali jikkontendi li hemm ness ċar bejn l-aġir u d-deċiżjonijiet li ttiehdu u l-mewt tal-anzjana OMISSIS. Jirreferi għal fatti kif sehhew u għad-deċiżjonijiet tal-appellat OMISSIS fejn iddeċieda li ma jibgħatx lill-anzjana l-Isptar Mater Dei. Ikompli li dawn id-deċiżjonijiet jirriżultaw f'negligenza grossolana minn naħa tal-appellat OMISSIS. L-Avukat Ġenerali jishaq li dan jirriżulta b'aktar qawwa meta wiehed iqis li kien hemm xieħda ta' livell aktar baxx mill-appellat li kienu sorpriżi li ma kienx bagħat lill-anzjana l-Isptar Mater Dei. L-appellant Avukat Ġenerali jargumenta li l-kumplikazzjonijiet li nqalghu lill-anzjana OMISSIS u l-attakk tal-qalb li sofriet b'riżultat tal-uġiegh kien kollu prevedibbli u seta' jiġi evitat li kieku l-appellat OMISSIS għamel xogħlu b'mod professjonali u rrifera lill-anzjana OMISSIS għewwa l-Isptar sabiex tirċievi l-kura neċessarja. L-Avukat Ġenerali jargumenta li OMISSIS kien negligenti meta huwa kien ben konsapevoli ta' dak li garrbet OMISSIS u li hija kienet garrbet ksur u li tali ksur ma kienx gie eżaminat taħt *X-ray* u li hu kien hallieha muġugħa għewwa r-residenza mingħajr ma bagħatha l-isptar għall-osservazzjoni.

Illi dwar ir-Rikors tal-appell tal-Avukat Ġenerali, din il-Qorti tinnota li l-verżjoni mogħtija mill-appellat OMISSIS hija li meta nvista l-ewwel darba lill-anzjana, hija ma wrietx sintomi ta' xi

uġiegh partikolari. Jispjega li waqt li kien qed jinvista għall-ewwel darba lill-anzjana, in-nurse Elton Briffa ġibdilha rasha lejn sidru u ma tkerrhitx.

Illi għandu jingħad li meta l-appellat OMISSIS reġa' ġie mgħajjat minhabba li l-anzjana kienet qed thoss uġiegh, huwa flimkien mal-anzjana ddeċieda li kellha tiehu *X-ray* l-għada filgħodu. Sadanittant huwa ordna li titpoġġilha *sling* u li tingħata *pain killers*. Jiġġustifika din id-deċiżjoni minhabba li skont huwa kieku bagħatha l-isptar x'aktarx kienet tmut hemmhekk. L-appellat OMISSIS jgħid ukoll li tenut kont tal-eta' tal-anzjana x'aktarx l-unika trattament li kienet tingħata kienet pinnoli u *X-ray* minhabba li t-tobba ta' Mater Dei ma kienux sejrin joperaw il-pazjenta b'dana illi allura huwa ta lill-anzjana l-istess trattament li kieku kienet tirċevi l-Isptar mingħajr ma għaddieha mill-istess kedda. Minn naħa l-oħra dak li jiġi kontestat lill-appellat huwa proprju d-deċiżjoni li ha huwa li ma jibgħatx lill-anzjana l-isptar meta kien jaf li kellha bżonn *X-ray* iżda ttardja l-*X-ray* għall-għada filgħodu.

Illi dak li għandha tara din il-Qorti huwa jekk id-deċiżjoni tal-appellat OMISSIS kinitx negligenti. Diġa' ngħad aktar 'il fuq f'din is-sentenza li mill-kummenti magħmula minn Dr. Joseph Dimech jirrizulta li dak li qal l-appellat OMISSIS dwar it-trattament huwa minnu. Aktar 'il fuq f'din is-sentenza saret riferenza għal dak li qal l-imsemmi Dr. Joseph Dimech meta jirrizulta li ngħad hekk (*a fol. 211*):

“Jiena sempliciment punt għal Maġistrat, għadni qatt ma rajt f'sebgħa u tletin sena tabib, anzjana iktar minn tmenin sena issa qegħdin ngħidu għoxrin sena inqas minn din li kellha ksur fi spallitha u b'xi mod għamlu xejn iktar minn sempliċi *X-ray* orajt, mela issa taf li għandek ksur. Mela bħal ma qal il-kollega *sling, pain killers* u *whether you like it or not* s'hemm ha naslu.”

Illi għalhekk jirriżulta li t-trattament li ordna l-appellat OMISSIS kien wiehed korrett. Li jibqgħalha dubju din il-Qorti huwa kif minkejja li kienet ingħatat il-*pain killers*, l-anzjana xorta mietet kawża ta' l-uġiegh. Izda dan id-dubju żgur mhux biżżejjed sabiex jiġi determinat li l-appellat OMISSIS mexa b'mod negligenti tenut kont il-kummenti magħmula minn Dr. Dimech. Minn naħa l-oħra, il-kwistjoni tan-nuqqas ta' *stock* ta' *sling* ma jwassalx lil din il-Qorti għall-istess raġunament tal-appellant Avukat Ġenerali. Filwaqt li din il-Qorti tara li tali nuqqas huwa deplorabbli anzi huwa tal-misthija, f'dan il-każ ma kienx sejjer jagħmel differenza minhabba li mir-rapport tal-awtopsija (Dok. "BE" – *a fol. 49 et seq.*), il-frattura kienet fl-għonq u mhux fl-ispalla tal-pazjenta (*a fol. 52*).

Illi, meħud in konsiderazzjoni dak kollu li ngħad hawn fuq fir-rigward tal-appell tal-appellant Avukat Ġenerali, din il-Qorti hija tal-fehma li ma tirravizax xi forma ta' negligenza fil-kondotta tal-appellat OMISSIS b'dana illi l-Ewwel Qorti setgħet raġonevolment tasal għal konkluzjoni li waslet għaliha bil-konsegwenza li l-appell tal-Avukat Ġenerali qed ikun miċhud.

Decide

Għal dawn il-motivi, il-Qorti taqta' u tiddeċiedi billi filwaqt li tiċhad l-appelli mressqa mill-appellanti OMISSIS u OMISSIS, tiċhad ukoll l-appell tal-appellant Avukat Ġenerali u tikkonferma s-sentenza appellata fl-intier tagħha b'dan illi kwalunkwe terminu msemmi fid-*decide* tas-sentenza appellata għandu jibda għaddej millum.

Il-Qorti tordna notifika kemm tas-sentenza appellata u kif ukoll ta' din is-sentenza lill-persuni msemmija fid-*decide* tas-sentenza appellata għal għan hemm imsemmi.

Finalment, bhall-Ewwel Qorti, din il-Qorti tordna d-divjet tal-publikazzjoni tal-ismijiet tal-appellanti OMISSIS u OMISSIS u tal-appellat OMISSIS fi kwalunkwe mezz ta' komunikazzjoni.

Onor. Dr. Neville Camilleri
Imħallef

Alexia Attard
Deputat Registratur